

Prof. Dr. Rayegân KENDER

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Deniz Ticareti ve Sigorta Hukuku

Emekli Öğretim Üyesi

**TÜRKİYE'DE
HUSUSİ SİGORTA
HUKUKU**

**Sigorta Müessesesi
Sigorta Sözleşmesi**

6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu Hükümleri İşlenmiştir

onikilevha
TİCARET HUKUKU

İÇİNDEKİLER

ON ALTINCI BASKIYA ÖNSÖZ.....	VII
ON BEŞİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	VIII
ON DÖRDÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ.....	IX
ON ÜÇÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ.....	X
ON İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	XI
ON BİRİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	XII
ONUNCU BASKIYA ÖNSÖZ.....	XIII
BİRİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	XV
İÇİNDEKİLER.....	XVII
BİBLİYOGRAFYA.....	XXV
KISALTMALAR.....	XXXV

Birinci Bölüm

SİGORTA, ÖNEMİ VE TARİHİ GELİŞİMİ

I. SİGORTA.....	1
II. SİGORTANIN ÖNEMİ.....	6
III. SİGORTA KONUSUNDA ULUSLARARASI KURULUŞLAR...9	
A. Uluslararası Sigorta Hukuku Derneği (AIDA).....	9
B. Avrupa Sigortalar Komitesi (C.E.A.).....	14
C. Avrupa Birliğinde Sigorta.....	16
IV. TARİHİ GELİŞİM.....	19
A. Genel Olarak.....	19
B. Türkiye’de.....	21

İkinci Bölüm

SİGORTA HUKUKU

I.	KONUNUN TAYİNİ.....	25
II.	KAYNAKLAR.....	26
	A. Kanunlar	26
	B. Yönetmelikler	31
	C. Sigorta Genel Şartları.....	34
	D. Mahkeme İçtihatları ve Doktrin	36

Üçüncü Bölüm

SİGORTA MÜESSESELERİ HUKUKU

I.	SİGORTACILIK YAPAN MÜESSESELER.....	37
	A. Genel Olarak	37
	B. Türkiye’de.....	38
II.	SİGORTA ŞİRKETLERİNİN BAŞKA KONUDA ÇALIŞAMAMALARI.....	39
III.	SİGORTA ŞİRKETLERİNİN TACİR SIFATI	41
IV.	SİGORTA ŞİRKETLERİNİN KONTROLÜ	42
	A. Genel Olarak	42
	B. Kontrol Sistemleri.....	44
	1. Aleniyet sistemi	45
	2. Normatif sistem.....	45
	3. Maddî (material) kontrol sistemi	45
	C. Kontrol Kanunları	47
	D. Türkiye’de Sigorta Şirketlerinin Kontrolü.....	48
	1. Başlangıçtaki kontrol	49
	a. Ruhsat	49
	2. Çalışma süresi içinde kontrol.....	60
	a. Sigorta şirketlerinin mükellefiyetleri	60
	b. Kontrol makamının mükellefiyetleri:	66
	aa. Sigortacılık faaliyetlerini kontrol:	66
	bb. Tarife ve Genel Şartların Kontrolü:	72
	3. Sona Ermede Kontrol:	76
	a. Sona Erme Halleri:	76

b. Tasfiye:	84
4. Kontrol Makamı.....	88
a. Teşekkül tarzı ve yetkileri	88
b. Kontrol makamının mesuliyeti	96
c. Meslek Örgütlenmeleri.....	97
5. Müeyyideler	107
6. Yabancı Sigorta Şirketleri.....	112
7. Sigorta fonlarının yatırımı.....	113
8. Sigortacılık Destek Hizmetleri	115
V. SİGORTA DENETİM HUKUKUNUN BAZI EKONOMİK HUKUK ALANLARI İLE İLİŞKİSİ.....	118
A. Sigorta Denetim Hukuku ve Bankacılığın Denetimi.....	118
B. Sigorta Denetim Hukuku ve Tüketicinin Korunması.....	118
C. Sigorta Denetim Hukuku ve Rekabetin Korunması	125
VI. SİGORTA ARACILARI	128
A. Genel Olarak	128
B. Türkiye’de.....	131
1. Acentalar	131
2. Brokerler.....	142
C. Sigorta Aracılarının Kontrolü.....	145
1. Acentalar	146
2. Brokerler.....	152
I. SİGORTACILIK KANUNUNDA DÜZENLENEN SİGORTA SÖZLEŞMESİ HUKUKUNA İLİŞKİN KURUMLAR.....	155
A. Sigorta Acenteleri İcra Komitesi.....	155
B. Sigorta Eksperleri İcra Komitesi:	158
C. Güvence Hesabı.....	165
D. Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirme	167

Dördüncü Bölüm

SİGORTA SÖZLEŞMESİ HUKUKU

I. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN TARİFİ, AKDİ, NEVİLERİ VE TÂBİ OLDUĞU HÜKÜMLER.....	173
A. Sigorta sözleşmesinin tarifi	173

B.	Sigorta sözleşmesinin akdi.....	181
C.	Sigorta sözleşmesinin senede bağlanması.....	190
D.	Özel sözleşme şekilleri.....	199
	1. Geçici sigorta teminatı.....	199
	2. Abonman Sigorta Sözleşmesi.....	201
	3. Birleştirilmiş sözleşmeler.....	201
E.	Sigorta sözleşmesine uygulanacak hükümler.....	202
F.	Sigorta sözleşmesinin yorumu.....	203
II.	SİGORTA SÖZLEŞMESİ YAPMA MECBURİYETİ.....	210
	A. Sigorta sözleşmesi yapma bakımından.....	210
	B. Sigorta sözleşmesinin Türkiye’de yapılması mecburiyeti.....	218
III.	SİGORTA SÖZLEŞMELERİNİN TASNİFİ.....	219
IV.	SİGORTA SÖZLEŞMESİNDE TARAFLAR ve İLGİLİLER....	230
	A. Sigortacı.....	230
	B. Sigorta ettiren.....	230
	C. Zarar sigortasında ilgili üçüncü şahıslar.....	235
	1. Sigortalı.....	235
	2. Sigorta edilen menfaatin değişmesi.....	238
	3. Taşınmaz ve gemi üzerinde rehinli alacaklı.....	239
	4. Trafik malî mesuliyet sigortasında zarar gören üçüncü kişiler.....	240
	D. Sorumluluk Sigortalarında zarar gören üçüncü kişiler.....	241
	E. Hayat sigortasında ilgili şahıslar.....	242
	1. Sigortalı (riziko şahsı).....	242
	2. Lehdar (sigortadan faydalanan şahıs).....	243
V.	SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ.....	246
	A. Anlaşma ile.....	246
	B. Kanun icabı.....	246
	C. İdarî tasarruf ile.....	247
	D. Tek taraflı irade beyanı ile.....	247
VI.	SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN SÜRESİ.....	247
	A. Şekli (formel) sigorta süresi.....	248
	B. Maddî (material) sigorta süresi.....	248
	C. Teknik süre.....	249
	D. Süreler arasındaki münasebet.....	249
VII.	SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ.....	250

A. Sigorta ettirenin yükümlülükleri	250
1. Sigorta ettirenin prim ödeme borcu	251
a. Prim.....	251
b. Prim miktarının tesbiti.....	251
c. Primin ödenme zamanı.....	255
d. Primin ödenme yeri.....	257
e. Primin ödenme şekli.....	258
f. Prim borcunun ödenmemesinin sonuçları	260
aa. İlk primin ödenmemesi	260
bb. Sonraki primlerin ödenmemesi.....	262
cc. Hayat sigortalarında prim ödenmemesinin sonuçları	265
g. Prim ödeme borcunun sona ermesi	268
2. Sigorta ettirenin görevleri	269
a. Genel olarak.....	269
b. Kanunda düzenlenen görevler.....	275
aa. Sözleşme yapılırken	275
bb. Sigorta süresi içinde.....	288
cc. Rizikonun Hafiflemesi	298
dd. Rizikonun gerçekleşmesi halinde.....	298
aaa. Rizikonun gerçekleştiğini ihbar görevi	298
bbb. Bilgi verme ve araştırma yapılmasına izin verme yükümlülüğü.....	303
ccc. Zarar önleme, azaltma ve sigortacının rucü haklarını koruma yükümlülüğü	304
ee. Sair görevler	306
c. Sigorta genel şartlarında düzenlenen görevler	306
B. Sigortacının Riziko Taşıma Borcu (Sigorta Himayesi)	311
1. Genel olarak	311
2. Rizikonun tayini	311
3. Sigorta edilen riziko	313
4. Sigorta edilen rizikonun sınırlandırılması.....	315
a. İstisnalar.....	315
b. Rizikonun gerçekleştirilmesi	318
5. Sigorta himayesi	322
a. Sigorta edilen ilişki	322

b. Sigorta himayesinin sınırları.....	326
aa. Sigorta bedeli.....	326
bb. Sigorta zararı	327
cc. Sigorta değeri	327
6. Sigorta himayesini sınırlayan unsurların ortaya çıkardığı sigorta hukuku kavramları	330
a. Eksik Sigorta.....	330
b. Aşkın sigorta	332
c. Birden çok sigorta	336
aa. Müşterek sigorta	336
bb. Çifte sigorta	341
cc. Kısmî sigorta	342
7. Sigortacının ödemesi.....	342
a. Borç miktarının tayini	343
b. İlliyet ve isbat problemleri.....	348
c. Prosedür	350
8. Zamanaşımı.....	358
9. Sigortacılıkta tahkim	359
10. Sigorta ettirenin(varsa sigortalı, lehdarın) sigorta tazminatı veya bedelini talep hakkı.....	363
VIII. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ.....	368
IX. SİGORTACININ HALEFİYETİ	371
A. Halefiyetin şartları.....	371
B. Halefiyete müsteniden açılacak dava	376
1. Süre.....	376
2. Yetkili Mahkeme– Görevli Mahkeme.....	378
3. Talebin kapsamı	379
C. Sigorta ettirenin halefiyeti ihlâl edici hareketleri.....	380

EKLER

EK 1 SİGORTA ACENTELEİRİ YÖNETMELİĞİ*	389
EK 2 SİGORTA VE REASÜRANS BROKERLERİ YÖNETMELİĞİ	405

EK 3 SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDE BİLGİLENDİRMEYE İLİŞKİN YÖNETMELİK	417
EK 4 ZORUNLU SİGORTA TAKİBİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK.	427
EK 5 SİGORTACILIKTA TAHKİME İLİŞKİN YÖNETMELİK*	431
EK 6 SİGORTACILIK DESTEK HİZMETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK	451
EK 7 TÜKETİCİ SÖZLEŞMELERİNDEKİ HAKSIZ ŞARTLAR HAKKINDA YÖNETMELİK	457
EK 8 AVRUPA SİGORTA SÖZLEŞMESİ HUKUKU İLKELERİ (ASSHİ).....	465